

החלטה זו אומצה על ידי הוועדה בישיבתה מיום 26.3.2024

החלטה מס' 4/2023

הוועדה למתן היתרים לפי פרק ד' להודעה בדבר הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, התשס"ג - 2003

החלטה בבקשת השר ניר ברקת לקבלת היתר לאי קיום כלל מהכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים

לפנינו בקשתו של שר הכלכלה, ח"כ ניר ברקת (להלן - **השר**) מיום 7 בדצמבר 2023 להיתר אישי להמשיך ולהחזיק בחברת אחזקות פרטית שבבעלותו (להלן - **החברה**) בה הוא מחזיק שנים ארוכות, וזאת שלא על-פי כלל 13 לכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, התשס"ג - 2003 (להלן - **הכללים**).

בבקשה ציין השר כי החברה מחזיקה בחברות ובנכסים שונים ביחד עם חברות פרטיות המוחזקות בידי אחיו של השר, מר אלי ברקת ובידי מר יובל רכבי. החברה יחד עם החברות של אלי ורכבי מחזיקות בקבוצת ברם בע"מ שהינה חברת השקעות הפועלת במודל הדומה לקרן הון-סיכון (שהשותפים בה הינם השר, אלי ורכבי בלבד). חברות אלה אף מחזיקות בשרשור בברם פיננסים בע"מ אשר מחזיקה בנתח משמעותי מחברה ציבורית הנסחרת בבורסה - מיטב בית השקעות בע"מ. לחברה אין נכסים נוספים או כל פעילות נוספת אחרת וכל עיסוקה באחזקת חברות. השר ציין בבקשה כי החל משנת 2003, עם כניסתו לעולם הפוליטי בעיריית ירושלים, ועד היום, ניהול כלל החברות המוחזקות על-ידו נעשה על-ידי אחיו במודל של נאמנות עיוורת: אחיו מנהל את ההשקעות באופן עצמאי, תוך היוועצות עם יועצים מומחים, כאשר השר משמש כבעל מניות פסיבי ללא מעורבות, ללא יידוע וללא היוועצות עמו. משיכת רווחים מהנכסים שנצברו נעשה מעת לעת בהתאם לצרכיו של השר ולצרכי בני משפחתו הגרעינית.

בשנת 2019, עם תחילת כהונתו של השר כחבר כנסת, ההסדר לבש צורה פורמלית של הסדר נאמנות מפורט, שקיבל את אישורה של היועצת המשפטית לכנסת, במסגרתו אף חתם השר על שטר העברת מניות בו הועברו מניות השר בחברה לידי אחיו בנאמנות. השר הוסיף וציין בהקשר זה כי הסדר הנאמנות אף היה ידוע למספר רגולטורים פיננסיים שהעניקו אישורים והיתרי שליטה על בסיס הסדר הנאמנות האמור (דירקטוריון הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (מתן החלטה מיום 3.10.2019); נגיד בנק ישראל (מתן היתר להחזקת אמצעי שליטה ביום 26.12.2019); והממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (מתן היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטח ביום 29.12.2019)). כך, לדבריו, נוצר מצב ייחודי בו השר אינו עוסק ואף ממודר מזה תקופה ממושכת, הנפרשת על-פני כשני עשורים, מניהול נכסיו, ואלה מנוהלים בנאמנות עיוורת, על-ידי אחיו.

השר מסר כי לצורך הבקשה המוגשת עתה לוועדת ההיתרים, הוא קיבל על עצמו לפעול לחציצה נוספת ביחס לנכסים עליהם חל הסדר הנאמנות, על-ידי מינוי נציג חיצוני ובלתי תלוי, שיפעל בשמו מול הנאמן באופן שהנאמן לא יפנה אל השר בענייני הנאמנות אלא לנציג השר בלבד והשר לא יפנה לנאמן אלא באמצעות הנציג וזאת כדי לנטרל כל חשש לניגוד עניינים, ולו למראית עין.

בתמיכה לבקשה, השר הציג לוועדה ולמבקר העתק הסכם הנאמנות, העתק תוספת להסכם הנאמנות (נוסח לחתימה) וכן העתק הסכם הייצוג בין השר לבין עו"ד מוטי בס (נוסח לחתימה). הסכם הנאמנות (המקורי + התיקון) והסכם הייצוג (לפני חתימה) אף הועברו לעיון משרד המשפטים ונציגי היועצת המשפטית לממשלה, אשר עיינו בהם ואישרו אותם לאחר שהעירות שלהם ביחס למסמכים הוטמעו.

עוד הוצג בפני הוועדה הסדר ניגוד העניינים של השר מיום 7 בדצמבר 2023 מאת ד"ר גיל לימון, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה. בהסדר נקבעו מגבלות שונות, וביניהן מגבלות החלות על השר בקשר לחברות האמורות.

לאחר שעיינו בבקשה המפורטת של השר, במסמכים שצורפו לבקשה, ובהסדר ניגוד העניינים, ולאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה לגבי המקרה שלפנינו כמצוות כלל 21(א) לכללים, החלטנו להיעתר לבקשה ולאפשר לשר להמשיך להחזיק בחברה, וזאת במגבלות שיפורטו להלן:

- 1) לצד הכפיפות להסדר ניגוד עניינים והדרת השר מעיסוק בתחומים שעשויים להשיק לענייניו האישיים, במסגרת הסכם הנאמנות המתוקן והסכם הייצוג (שיחתמו) יהיה השר ממודר מענייניו האישיים (לרבות ברמת העברת מידע על נכסיו) ולא ינהל את נכסיו אשר מנוהלים בנאמנות עבורו על ידי אחיו בניהול עצמאי. במקרי קצה וככל שהנאמן ידרש להתיעץ עם השר, ההתייעצות תעשה עם נציג השר בלבד ללא כל מעורבות או יידוע השר.
- 2) יש להוסיף הוראה בהסכם הייצוג כי על הנאמן (מוטי בס) יהיה להתריע בפני אחיו של השר לגבי פעולה שעלולה לעלות לכדי חשש לניגוד עניינים. ככל שייודע לנאמן שקיים חשש כאמור, יהיה עליו לדווח על כך ליועצת המשפטית לממשלה, לשם קבלת הנחיות ובמידת הצורך לעדכן את מבקר המדינה. לצורך האמור, על השר להעביר את הסדר ניגוד העניינים בעניינו לעיונו של הנאמן.
- 3) ככל שבעתיד יעלה צורך להחליף את הנאמן, יידרש השר לבחור בנאמן אחר בעל כישורים מתאימים, שיהיה בלתי תלוי בשר, ללא זיקה אישית, מקצועית, פיננסית או אחרת כלפי השר. על השר יהיה להודיע למבקר המדינה ולוועדה ההיתרים על זהות הנאמן החדש.

הוועדה סבורה כי ההסדר האמור לפיו נכסי השר ינוהלו על-ידי אחיו של השר, בדומה לאותו מנגנון המתקיים זה שני עשורים, תוך הוספת נציג בלתי תלוי שיהווה חציצה ברורה נוספת בין השר לנכסיו, יהווה הסדר מאוזן. הסדר כאמור אף עולה בקנה אחד עם הרציונל המונח בבסיס הכללים, אשר נועד להגביל את השר "בצורה סבירה ולהימנע מקיצוניות מיותרת" תוך יצירת מענה "לכל תופעה ממשית של ניגוד עניינים ויחד עם זאת לא תנעל הדלת בפני מועמדים רצויים לשמש בכהונת שרים" (ראו: סעיף 3 לדו"ח ועדת אשר).

השר מתבקש לדווח למבקר המדינה על כל שינוי נסיבות רלבנטי או חריגה מהתנאים האמורים.

בהתאם לכלל 19(ג) לכללים, תוקף ההיתר לא יעלה על משך תקופת כהונת הממשלה.

העתק ההחלטה נמסר למבקר המדינה.

ניתנה ביום, י"ד בטבת תשפ"ד (26.12.23)

ד"ר אסתר לוצאטו
חברת הוועדה

עו"ד אסתר לוצאטו
חברת הוועדה

שמואל סלבין
חבר הוועדה

נחמה מוניץ, שופטת (בדימוס)
יו"ר הוועדה